

REGIONAL JORDVERNSTRATEGI

MØTE I RESSURSGRUPPEN 17. OKT. 2017

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Oppfølgingspunkt

Jordvernstrategi for matfylket Rogaland

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Dagsorden

Dagsorden

1. Gjennomgang av referat fra møtet 8/9
2. Oppfølgingspunkt fra møtet 8/9
  - Verdier – avlingstall mv ulike markslag (FM)
  - Matvaresikkerhet Norge – status, på sikt (FM)
  - Kartlegging arealstatus jordbruk kommuner, GDE, dyretall mv (FM)
  - Kompenserende tiltak (Massehåndtering, nydyrkingspotensiale, mv) (FM)
  - Status arealbruk - arealreserver, fortettingspotensial (FK)
  - Arealbehov aktuelle samferdselsprosjekter - anslag (Foreløpig uavklart punkt)
3. Mål (FM/FK)
Konkretisering
Metodikk for arealanalyser
4. Tiltaksdelen (FM/FK)
5. Videre prosess – neste møte
6. Eventuelt

Program

regional jordvernkonferanse

Kva stilling har jordvern hos politikarane og kommunane i Rogaland og Hordaland?

09:30- 10:00	Kaffe og registrering	
10:00- 10:10	Velkommen	v/ Magnhild Meltveit Kleppa, fylkesmann i Rogaland
10:10- 10:30	Nasjonale forventningar	v/ Geir Dalholt, Landbruks- og matdepartementet, direktør arealforvaltning
10:30- 10:50	Jordvern – en næringsmulighet	v/ Frøydis Haugen, nestleiar i Norges Bondelag
10:50- 11:10	Kaffipause	
11:10- 11:40	Oppfølging av "Regional plan for areal- og transport i Oslo og Akershus" med vekt på jordvern og Ås kommune som eksempel	v/ Ellen Grepperud, Plan og utviklingssjef i Ås kommune
11:40- 12:00	Uffordringar ved samferdsel og jordvern	v/ Ivar Thorkildsen, Statens vegvesen, seksjonsleder vegavdeling Rogaland
12:00- 13:00	Lunsj	
13:00- 13:30	Biletspel	v/ Oscar Puchmann, NIBIO
13:30- 14:10	Gode steder – glade folk	v/ Alexandria Algard, arkitekt ved Alexandria Algard architects
14:10- 14:30	Kaffipause m/ kake	
14:30- 14:50	Bymiljøavtale og Fylkesmannen sin rolle i byvekstavtale	v/ Egil Hauge, Fylkesmannen i Hordaland, fagdirektør
14:50- 15:10	Regional jordvernstrategi i Rogaland	v/ Solveig Ege Tengesdal, fylkesordfører i Rogaland
15:10- 15:30	Suksesshistorier, kandidatar til jordvernpris	v/ Jonas Skrettingland, ordfører i Hå kommune og samarbeidsprosjektet Nordhordland
15:30	Avslutning for dagen	v/ Magnhild Meltveit Kleppa, fylkesmann i Rogaland

Vil ha strengare praksis for landbruksbygg

– Me må finne lurare måtar å plassere landbruksbygg på, slik at me kan spare matjorda, seier Anfinn Rosnes hjå Fylkesmannen si landbruksavdeling i Rogaland.

▼ Jofrid Åsland

Ifølgje Statistisk Sentralbyrå (SSB) står landbruket for 22 prosent av nedbygginga av landbruksjord.

– Eg er ikkje ute etter å kritisere vala bonden tek, men det er tankevekkjande at landbruket står for så mykje av nedbygginga, seier Rosnes.

Han visar til skjerpja nasjonale krav til jordvern og tek til orde for at landbruket bør gå i seg sjølv og ta grep for å spare matjorda. Under jordvernkonferansen i Haugesund 2. oktober, arrangert av Fylkesmannen i

Rogaland og Hordaland, blei statens retningslinjer for jordvern presentert av Geir Dalholt, direktør for arealforvaltning hjå landbruks og matdepartementet.

– Det ligg ei klar forventning frå Stortinget om at Fylkesmannen er på vakt. Ulike etatar og nivå må snakke saman, sa Dalholt under sitt innlegg.

Kvar skal bygget stå?

Rosnes hjå Fylkesmannen ser at bondene driv etter dagens regelverk, men stiller seg kritisk til om det er naudsynt å til dømes ha kyllinghus på dyrka jord.

– Kort fortalt er kylling- og eggproduksjon kraftfôr inn i eine enden av bygget, og egg eller kjøtt ut av bygget på andre sida. Dette krev ikkje nærleik til beite og dyrkamark. Strengt tatt kunne bygget stått ein annan stad, seier Rosnes.

Han veit at bondene har regelverk for spreieareal å forholde seg til. Sam-

stundes er han oppteken av at landbruket må ha eit meir kritisk syn på bruk av dyrkamark til oppføring av landbruksbygg.

– Eg er kritisk til at bygg med enkle konstruksjonar blir bygd på flat, dyrka jord. Me må tenke oss om her. Kan det finnast lurare måtar å bygge landbruksbygg på?

Rosnes viser til at det i mange tilfelle står eit bygg på garden som er tomt, der nye bygg blir sett opp. Han er særleg kritisk til bygg til produksjonar som ikkje er knytt til grovfôrproduksjon og beite.

Vil ha strengare kommunar

– Det er eit paradoks at nokon setter inn bubilar i kyllinghuset, medan naboen gjerne bygger eit nytt kyllinghus på dyrka mark, seier Rosnes.

– *Kven kan løyse dette?*

– Det finst ikkje ei kvikk løysing på denne saka. Det er viktig med ei bevisstgjerding kring bruk av gamle bygg, eller kanskje ein kan rive eit bygg og sette opp eit nytt for å spare matjorda, svarar Rosnes.

Han understrekar at kommunen har eit verktyg i plan og bygningslova, og ynskjer at kommunane stiller krav som er i samsvar med jordvernstrategien.

– Det er viktig å stille spørsmål ved kor vidt byggeplanane er knytt til ressursane på garden. Fylkesmannen ynskjer å påverke kommunane til å ta meir ansvar for jordvern også når byggeformålet er landbruk.

Jordvern og ei kritisk haldning til landbruksbygg på dyrkamark blir tema under Fylkesmannen si Rogaland sitt dialogmøte med kommunane i slutten av november.

Alle må tenke jordvern

– Eg er veldig oppteken av at landbruket sjølv må tenke jordvern, seier Jonas Skrettingland, ordfører i Hå kommune på Jæren.

– Der landbruket bygger med mat-

Nedbygging: Ifølgje Statistisk Sentralbyrå står landbruket for 22 prosent av nedbygginga av landbruksjord. Foto: Ilufta.no

jord er brorparten knytt til driftsbygningar. Ein må tenke jordvern, men ein kan ikkje slutte å bygge driftsbygningar. Skal ein drive landbruk treng ein tidsmessige bygningar.

Kommunen Skrettingland representerer er nominert til Jordvernprisen. Ordføreren heldt eit innlegg under jordvernkonferansen, der han presenterte korleis dei handterer jordvern i Hå.

Eit viktig element har vore å styre utviklinga og utbygginga mot produktiv jord sør i kommunen.

– *Er kommunane for slepphende med omdisponeringa av jord til landbruksformål?*

– Landbrukskontoret er i dialog med bonden om plassering av driftsbygning. Eg trur både bønder og kommune tenkjer jordvern. Men, kanskje ein må minne dei på at eit mål på garden er det same som eit mål i ytterkant av byggefeltet, seier ordføreren.

Problemstillinga som Rosnes tek vedrørende eldre landbruksbygg som står tomme, blir stadig meir aktuell, også i Hå.

Trur på dialog

– Eg trur kanskje ein må vurdere eit nasjonalt tilskot til samering av landbruksbygg, og tilbakeføre areala til landbruksjord, seier Skrettingland.

Han er uroleg for at det skal etablerast seg anna næringsverksemd i eldre driftsbygningar i LNF-områda. Då kan verksemda få behov for å utvide, og dermed ete av landbruksjorda.

– *Bør kommunane bli strengare når det gjeld jordvern?*

– Eg forventar at bondene tenker jordvern i stor og liten målestokk. Eg har mest tru på dialogen, og at begge partar har ei forståing for jordvern, slår ordføreren fast.

Han understrekar at det er viktig å ha eit langsiktig perspektiv når det gjeld jordvern.

– Kommunen skal hjelpe bondene å forholde seg til jordvern. Jordvern er eit felles ansvar, jorda er ein felles arv som me alle har ansvar for å ta vare på.

Når det gjeld plassering av landbruksbygg har ikkje Hå kommune hatt forskjellig praksis ut frå produksjonsforma. Dersom næringa er knytt til garden blir det lagt til grunn i ein eventuell byggesøknad.

– Dersom me ser at tomme landbruksbygningar er eit aukande problem i Hå, må me sjå på tiltak, seier Skrettingland.

Ansvar: Jonas Skrettingland, ordfører i Hå kommune, forventar at bondene tenker jordvern i stor og liten målestokk. (Foto: Jofrid Åsland)

Stiller krav: Anfinn Rosnes, sjå Fylkesmannen si landbruksavdeling, er kritisk til at landbruksbygg med enkle konstruksjonar blir bygd på flat, dyrka jord. (Foto: Arkiv)

Vilje
gir vekst

JORDVERNSTRATEGI FOR MATFYLKET ROGALAND
Regionalt samarbeid for å styrke jordvernet

Solveig Ege Tengesdal
Fylkesordfører

11.10.2017

Mer informasjon om oss? Se rogfk.no

Mandat gitt i fylkesutvalgets vedtak - mai 2017

- Fylkesomfattende jordvernstrategi
- Rask framdriftsplan
- Samarbeid fylkesmann og fylkeskommune
- Bredt sammensatt eksternt ressursgruppe
- Politisk presisering:
  - Klare mål for å begrense nedbygging
  - Økt landbruksjord
  - Realistiske mål

«Strategien skal konkretisere tiltak for å nå målene. Rask framdriftsplan for å implementere nasjonale Føringer.

Politisk presisering:

Etablere klare mål for å begrense nedbygging av landbruksjord på kort sikt.

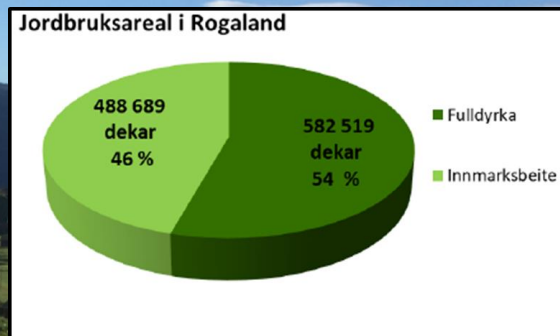
Øke landbruksjord i fylket på lang sikt.

Må vise tiltak som gjør målene realistiske»

«Fylkestinget har framhevet *strengt jordvern* som en forutsetning for å nå visjoner og mål vedtatt i *Regionalplan for landbruk i Rogaland (2011)*»

Dette er det vi har – hvordan ta best mulig vare på det?

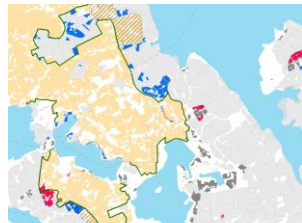

«Hovedutfordringen er å ta vare på det som er kultivert – dette er den beste jorda på de beste stedene.

Nydyrking vil bidra til økt jordareal, men bare i begrenset grad, og kan ikke kompensere for kvaliteten i områder som bygges ut.»

Vi trenger mer kunnskap om jordreservene – hvor mye er formelt omdisponert, men ikke utbygd?

Jordvernstrategien skal angi mål.

Arealanalyser vil bidra med kunnskap om jordreservene vi har, og omfanget av nedbygging av jord til kjente utbyggingsformål.

«Vi trenger mer kunnskap om jordreservene – hvor mye er formelt omdisponert, men ikke utbygd?»

En del regulerte (og dermed omdisponerte) områder blir liggende i lang tid før den faktiske utbyggingen skjer. Kunnskap om hvor mye dette er vil gi et bredere perspektiv for å vurdere nye planmessige omdisponeringer.

(Stortingets mål er relatert til det nasjonale rapporteringssystemet (KOSTRA) som viser omdisponering av jord gjennom reguleringsvedtak).

Jordvernstrategien skal angi mål:

Valg av mål bør bygge på kunnskap om de faktiske jordreservene og hvordan vi kan forvalte disse best mulig i forhold til tungtveiende utbyggingshensyn

Hvor stor utbyggingskapasitet er det i planmessige omdisponerte områder?

Eller skal perspektivet bare være å sette tak på omdisponering gjennom nye planer?

Hvor mye av «jordkvoten» går med i samferdselsprosjekt som er besluttet?»

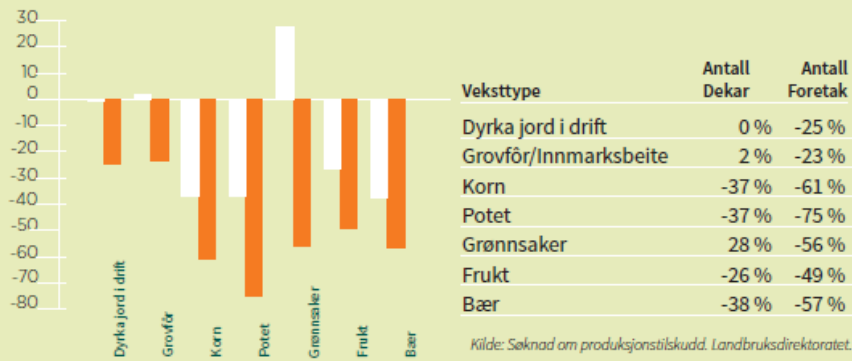

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Verdier – avlingstall mv ulike markslag

Arealbarometer

ENDRINGER I AREAL OG ANTALL FORETAK I ROGALAND I PERIODEN 2003 TIL 2016:

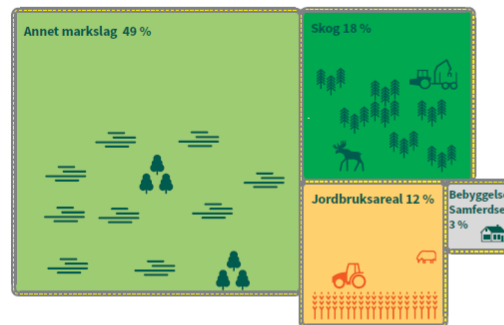
Kilde: Søknad om produksjonstilskudd. Landbruksdirektoratet.

Fylke: 11

Arealbarometer for Rogaland

Oppdaterte kart over areal egnet for matproduksjon

Juni 2017

Arealressurskartet (ARS) gir detaljert informasjon om arealressursene i fylket. Det brukes til arealplanlegging, konsekvensutredninger, statistikker og kontroll av arealtilskudd i landbruket.

I Rogaland er det om lag 1 061 000 dekar jordbruksareal. Det tilsvarer et areal på ca. 148 600 fotballbaner og utgjør 12 prosent av fylkets landareal.

Arealressurskartet gir informasjon om ressursgrunnlaget. Det viser hvilke arealer som kan brukes til landbruksproduksjon.

Søknadene om produksjonstilskudd gir informasjon om hvordan arealene faktisk brukes. De viser blant annet at 51 prosent av jordbruksarealet i drift i Rogaland brukes til grovfôrproduksjon.

Jordbruksareal består av fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Fulldyrka jord Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløye-dybe og kan benyttes til åkervekster eller eng, og som kan forynes ved pløying.

Overflatedyrka jord Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata slik at maskinell høsting er mulig.

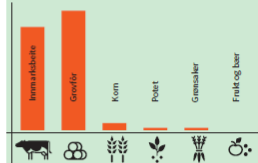
Innmarksbeite Innmarksareal som kan benyttes til beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Arealet skal ha tydelig kulturpreg. Minst 50 prosent av arealet skal være dekt av kulturgras eller beitetælende urter.

AREALRESSURSENE I
ROGALAND FYLKE:

Arealtype	dekar	%
Jordbruksareal:		
Fulldyrka	553 518	6,4
Overflatedyrka	25 710	0,3
Innmarksbeite	481 503	5,6
Produktiv skog	1 504 912	17,5
Bebyggelse/samferdsel	246 885	2,9
Annet markslag	4 197 619	48,9
Ikke kartlagt	1 574 653	18,3
Sum	8 584 800	100

Kilde: Arealressurskart (ARS), NIBIO

SØKNADENE OM PRODUKSJONSTILSKUDD
FOR ROGALAND FYLKE:

Veksttype	dekar	%
Innmarksbeite	438 633	44,3
Grovfôr	505 092	51,0
Korn	29 441	3,0
Potet	6 436	0,7
Grønnsaker	8 966	0,9
Frukt/bær	1 403	0,1
Sum	989 971	100

Kilde: Produksjonstilskudd 2016. Landbruksdirektoratet

Jordkvalitet - avling

§ 14. Normavlinger for grovfôr i FEm/daa

	<i>Normavling gruppe 1</i>	<i>Normavling gruppe 2</i>	<i>Normavling gruppe 3</i>	<i>Normavling gruppe 4</i>	<i>Normavling gruppe 5</i>
Fulldyrket eng, til slått og beite, jf. produksjonstilskudd 210	310	390	540	580	700
Overflatedyrket eng, til slått og beite, jf. produksjonstilskudd 211	250	310	430	460	560
Andre grovfôrvekster, jf. produksjonstilskudd 213	340	430	430	430	430

Jæren i gr.5. Resten av fylket i 3 og 4.

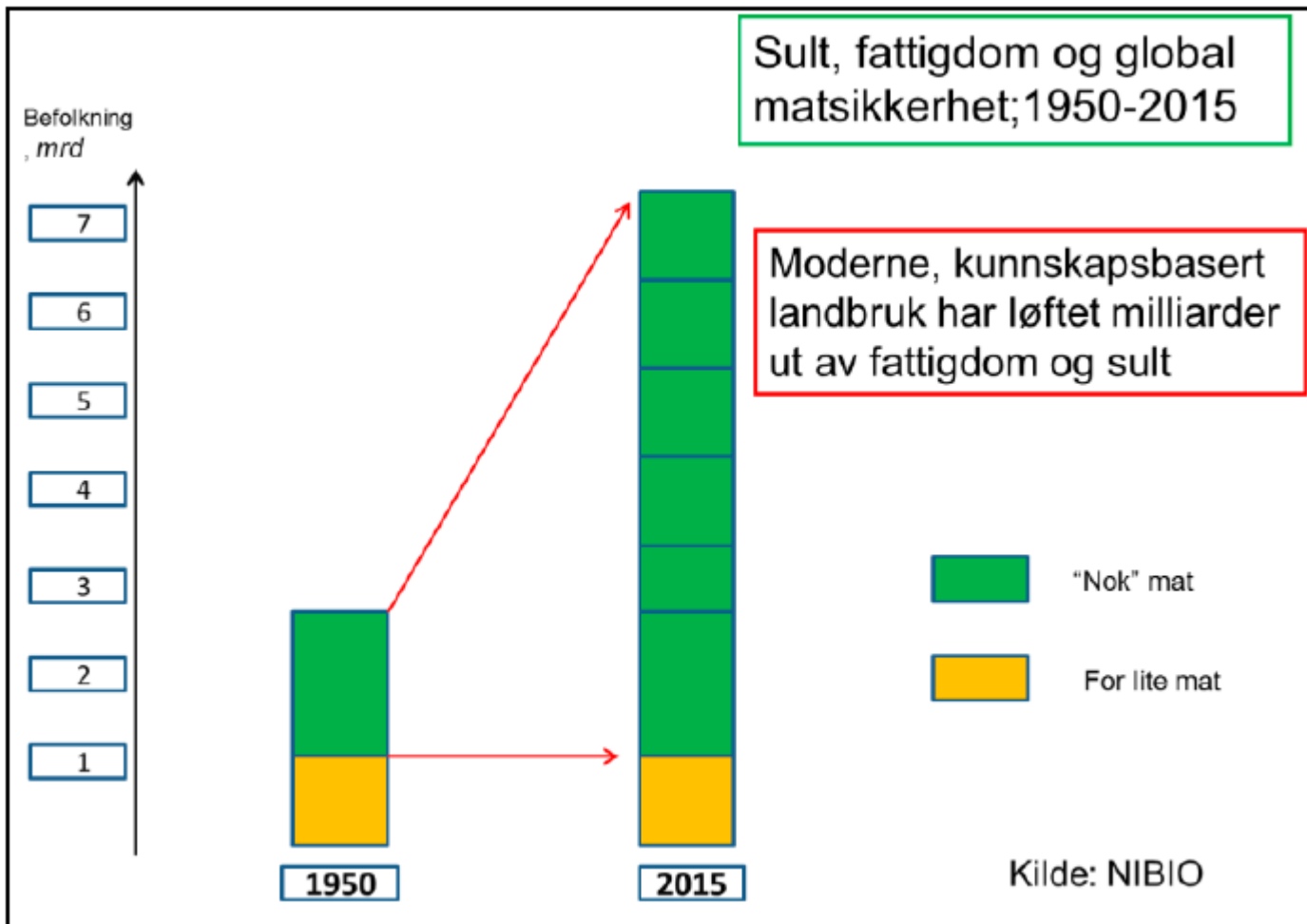
FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Matvaresikkerhet i Norge – status, på sikt

Matvaresikkerhet

- Selvforsyningsgraden i Norge mellom 45 – 55 % (import av kraftfôr ikke inkludert)
- «Politiske trender»
  - Økt markedsorientering (dekke etterspørselen)
  - Økt import
  - Mer gründerskap
  - Økt fokus på bruk av utmarka
- Noe økende fokus på ressursøkonomi/»bytteforhold»

Jorda ikke fornybar

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

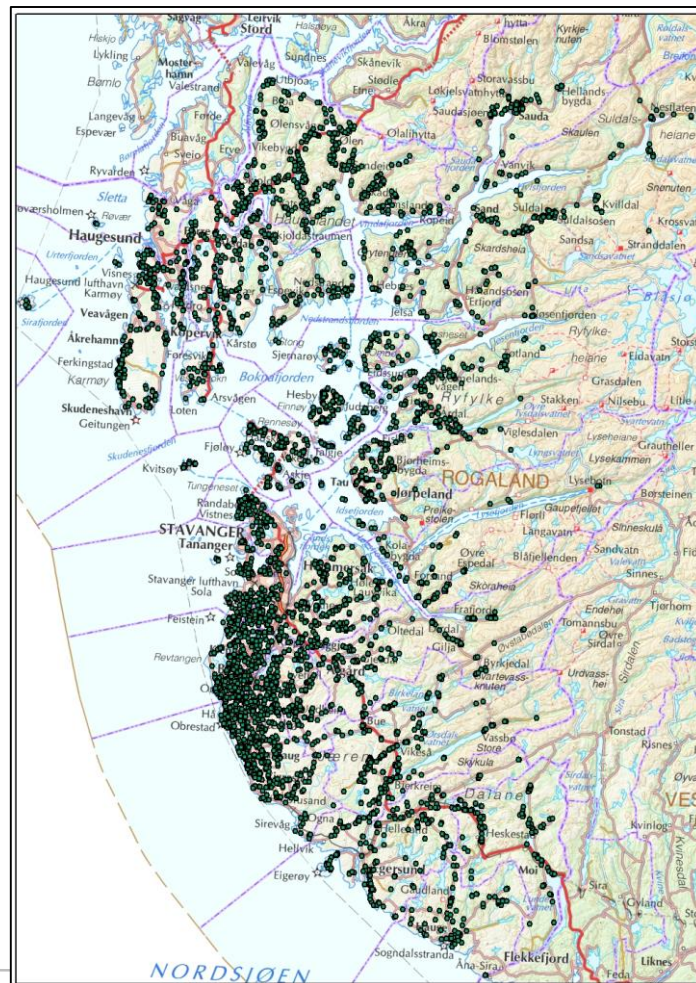
Kartlegging arealstatus jordbruk kommuner, GDE, dyretall mv

Og produksjonen (kg) øker..... (2006 – 2016)

- Kylling; + 173%
- Sau + 6%
- Gris + 30%
- Storfekjøtt; - 8%
- Egg + 20%
- Tomat; + 21%
- Agurk + 17%
- Grønnsaker ++
- Frukt -+
- Bær -+
- Melk

4 000 gardsbruk(6 500 årsverk)
3 300 industriarbeidsplasser
5,6 mrd verdiskaping

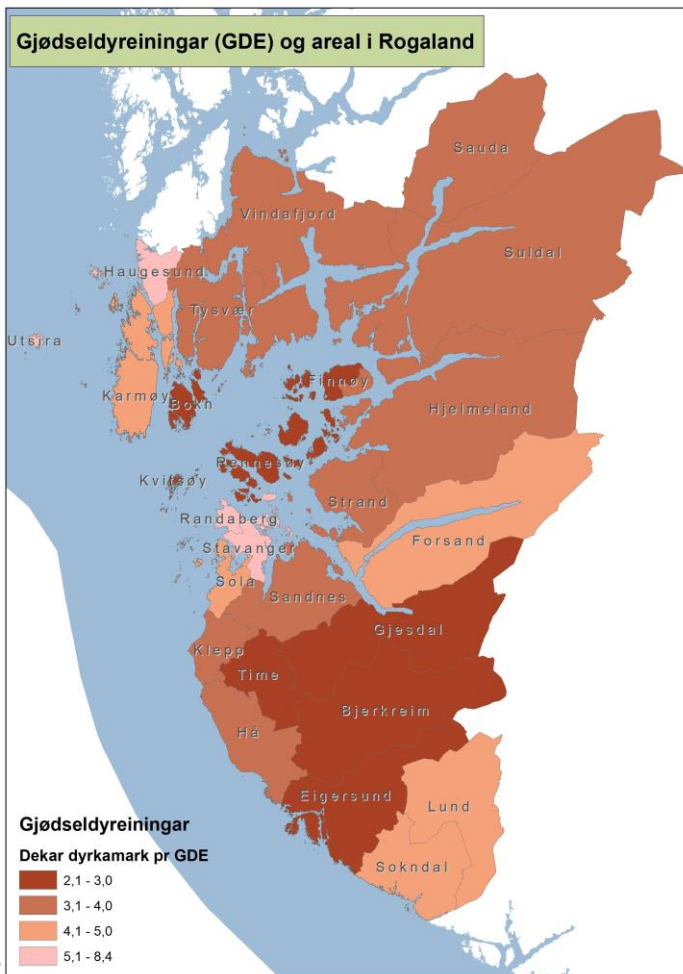

Antall dyr av ulike dyreslag i Rogaland fra 2011-2015

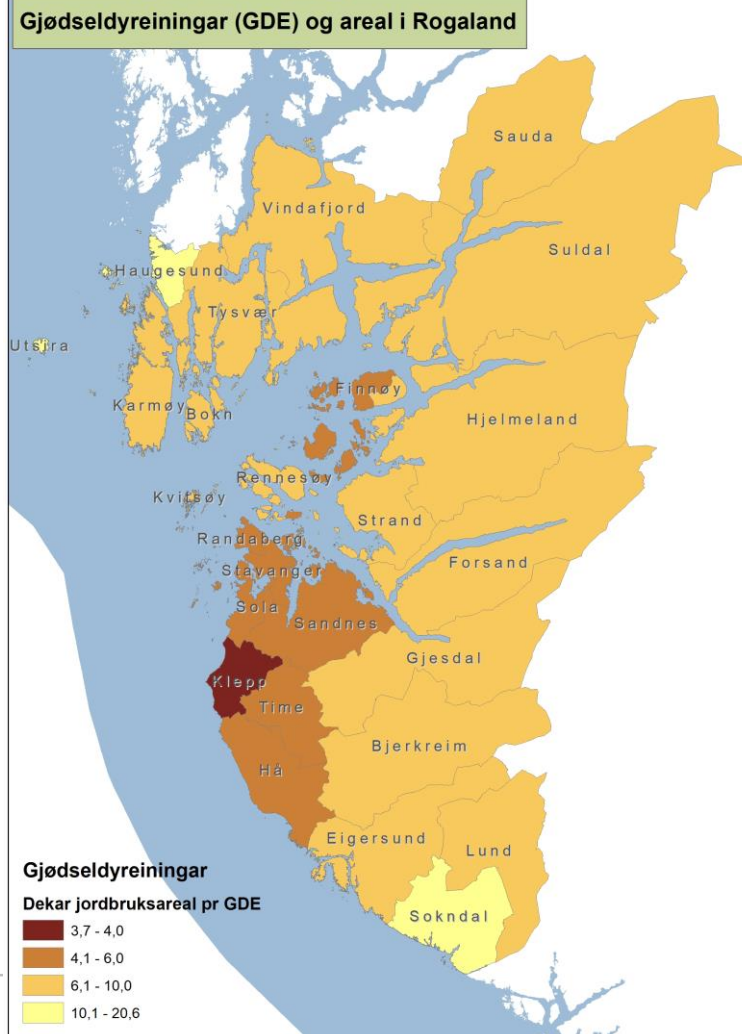
Antall bruk med husdyrproduksjon fordelt på dyreslag for perioden 2011-2015 er presentert i tabell under. Tabellen viser at det var en nedgang i antall melkekyr på 5,6% samtidig som det var en betydelig økning i antall ammekyr på 28,1%. Stor økning var det også for produksjon av slaktekylling med 23,4% fra 2011 til 2015. For sau og gris var det kun mindre variasjon i produksjonsvolum fra 2011 til 2015.

Dyreslag	2011	2012	2013	2014	2015	Endring i %, 2011-2015	Endring 2011-2015 (antall)
Melkekyr	42 897	42 355	42 797	40 635	40 606	-5,34 %	-2 291
Ammekyr	7 085	7 555	8 096	8 234	9 077	28,12 %	1 992
Andre storfe	95 536	92 610	92 592	90 092	89 850	-5,95 %	-5 686
Vinterf. Sau	219 411	217 259	216 205	213 106	219 567	0,07 %	156
Melkegeiter	1 186	1 324	1 205	1 067	1 285	8,35 %	99
Avlssvin	26 866	27 053	26 626	26 758	26 375	-1,83 %	-491
Slaktesvin	433 907	447 371	458 300	453 056	439 477	1,28 %	5 570
Verpehøner	1 135 885	1 063 642	1 151 726	1 170 315	1 197 139	5,39 %	61 254
Slaktekyllinger	11 545 618	10 655 841	11 868 838	13 956 943	14 245 655	23,39 %	2 700 037

GDE og areal

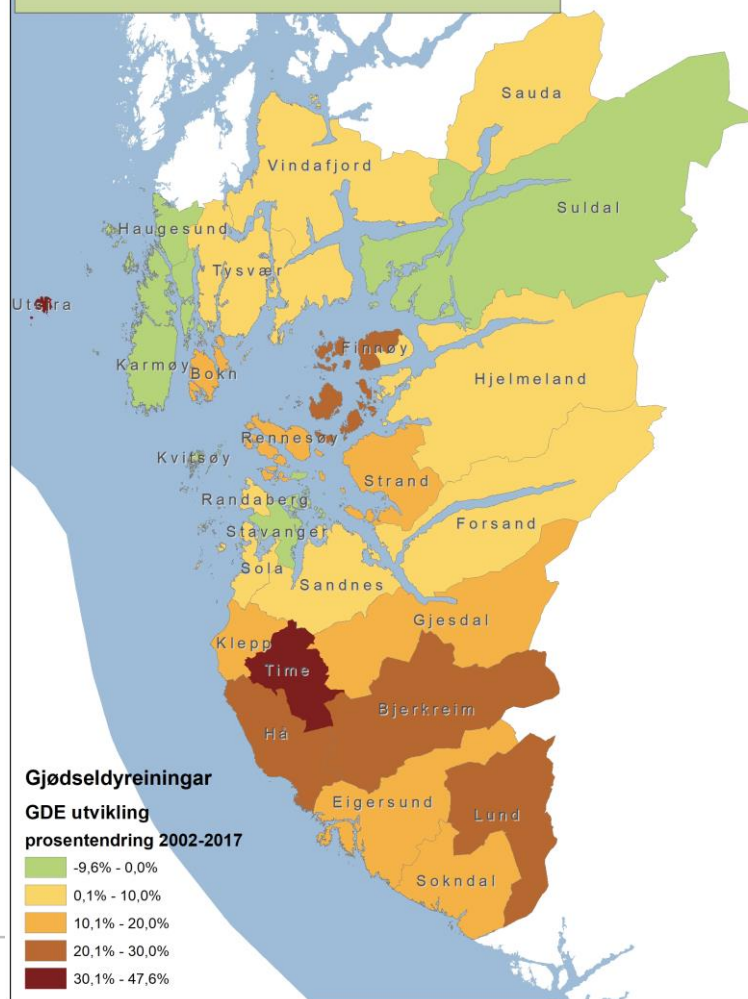

GDE og areal

Endring GDE

Gjødseldyreiningar (GDE) og areal i Rogaland

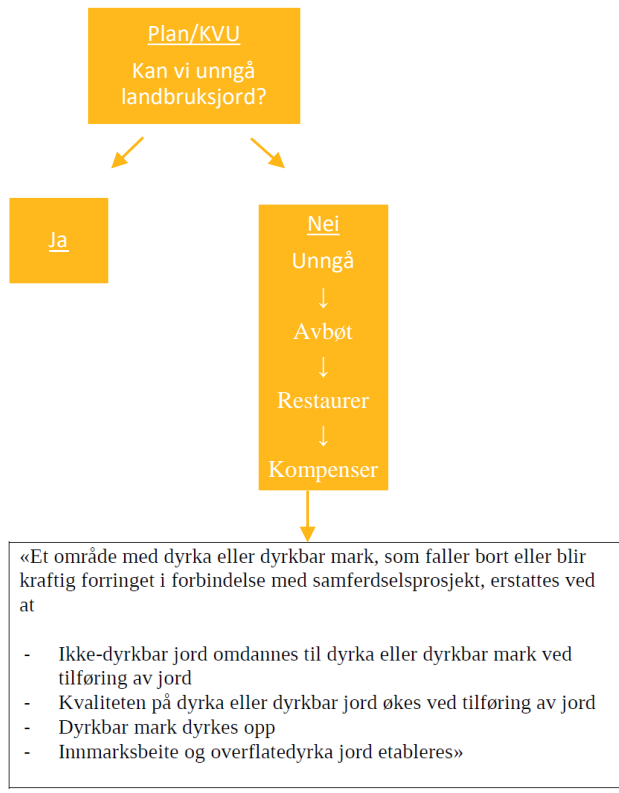

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Kompenserende tiltak – massehåndtering, jordflytting og nydyrking

Fysisk kompensasjon og tiltak

I jordvernsammenheng er ikke økonomisk kompensasjon relevant. Skattlegging/fond er en god tanke, men kan virke legitimerende.

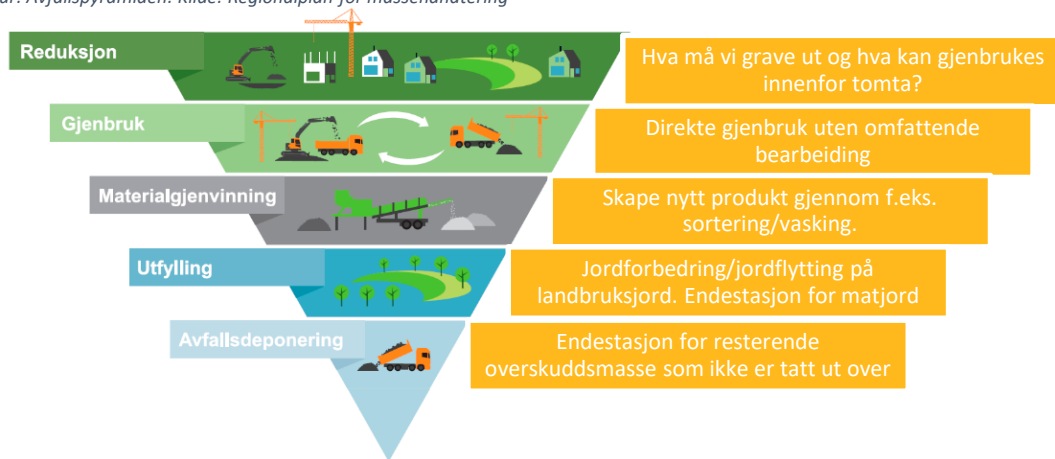
Utfordringer knyttet til jordkvalitet, driftsmessige gode løsninger, natur- og kulturverdier og tilgjengelig egnet areal.

Kompensasjon – siste utvei. Reelt jordvern må gjøres tidligere i en planprosess.

Kompenserende tiltak

Massehåndtering

Figur: Avfallspyramiden: Kilde: Regionalplan for massehåndtering

God massehåndtering er ikke et jordverntiltak i seg selv. Må anses som ledd av kompenserende tiltak.

De store volum av overskuddsmasse oppstår i tiltak som krever plan. Massedisponering inkl. håndtering av matjord må være **avklart** i plan **før** gjennomføring settes i gang.

Dette sikrer tid til avklaring og kvalitet i gjennomføringen.

Regionalplan for massehåndtering på Jæren har *retningslinjer* om massedisponeringsplan. Planmyndigheten må følge opp.

Jordflytting

- Jordflytting = Flytting av jord fra et sted til et annet → Kompenserende tiltak.
  - Resultatet av jordflytting er sammensatt. Lokalklima, topografi, hydrologi og grunnvann. Lite kunnskap om norske forhold.
  - <http://forskning.no/2016/09/jord-pa-flyttetofot> - Godt resultat krever kunnskap i alle ledd! Fra plan til gravemaskinfører.
  - God jordflytting er krevende i seg selv, i tillegg kommer utfordringer knyttet til følgende:
Kostnader – Kunnskap - Hvor flytter vi jorden? – Driftsmessig gode løsninger for bonden? –
Landskap – Miljø – Naturverdier – Kulturverdier – etc
- Har vi gode alternativ? Som kompenserende tiltak må jordflytting være avklart tidlig i plan.

Jordflytting

Må ha ein plan

– Vi ser at det er forbetningspotensiale om ein skulle gjort dette i dag, men resultatet på Steinberghaugen viser at det har fungert bra sjølv om jordflyttinga kunne vore utført på ein betre måte, fortsett ho.

– På Elvesletta er det meir utfordrande forhold på grunn av elva, og vi ser at staden vi legg jorda på og måten ein bygg den opp på har svært mykje å seie for resultatet. **Oppbygging må difor tilpassast både dei massane som er tilgjengelege og lokaliteten, seier Anda, som legg til at på grunn av slike store forskjellar er det ikkje berre ei oppskrift på jordflytting.**

– Lokalklima, topografi, hydrologi og grunnvann er faktorar ein må ta omsyn til. Det er difor viktig å kome inn og ha ein plan tidleg. Men det er vel så viktig å følgje opp i alle ledd – frå planlegging til utføring. Til dømes er det naudsynt at den som skal leggje ut jorda med gravemaskin har kunnskapar om jorda og prosessen.

I vegprosjekt er det dessutan ofte fleire grunneigarar som også gjer prosessen meir komplisert, ettersom ein må finne areal hos kvar enkelt grunneigar. – Kilde: <http://forskning.no/2016/09/jord-pa-flyttefot>, (Utheving her)

Nydyrking

Statsbudsjettet 2018:

Auka næringsverksemd, bioøkonomi og mattryggleik

Pressemelding | Dato: 12.10.2017

| Nr: 7

På Landbruks- og matdepar
desse hovudprioriteringane

- Fortsatt sterk satsing på sk
- Auka matproduksjon
- Avgiftslette for reindriffta
- 10 millionar kroner til å føl

Auka matproduksjon

Regjeringa prioriterer auke i matproduksjonen i Noreg. Jordbruksavtalen gir nå betre grunnlag for matproduksjon i heile landet på både små og mellomstore gardsbruk. Avtalen styrker særleg grunnlaget for bruk av utmarksbeite, satsing på korn, frukt og grønt.

- Det har aldri blitt produsert meir mat i Noreg enn nå. Bøndene ligg an til ein inntektsauke på over det dobbelte av andre yrkesgrupper i perioden. Færre gardsbruk går ut av drift nå enn under tidlegare regjeringar, seier landbruks- og matminister Jon Georg Dale.

Nasjonalt mål om mer nydyrking?

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til vedlegg 4 i proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

Stortinget fastsetter det årlige målet for omdisponering av dyrka mark til 4 000 dekar. Stortinget ber regjeringen sørge for at målet nås gradvis innen 2020.

II

Stortinget ber regjeringen

- a) legge fram i revidert nasjonalbudsjett for 2016 positive virkemidler for kommunene som vil gjøre det enklere å unngå utbygging av dyrka mark

- b) etablere i løpet av 2016 et skolerings- og tiltaksprogram for lokalpolitikere i norske kommuner, knyttet til ivaretagelse av dyrka og dyrkbar mark
- c) utrede om fylkeskommunen bør få større rolle i planarbeidet relatert til jordvern
- d) vurdere utvida meldeplikt for kommunene til Fylkesmannen ved omdisponering av dyrka mark, og komme tilbake til Stortinget med egnet forslag i løpet av 2016
- e) vurdere forsterking av vernebestemmelsene i jordloven
- f) utrede endringer i lovgivningen som vil begrense og sikre åpenhet om opsjonsavtaler om kjøp av dyrka og dyrkbar jord for utbygging
- g) fremme forslag i regelverket slik at jordloven gjelder for omdisponert dyrka mark inntil den dyrka marka faktisk er bygd ned
- h) komme med forslag i løpet av 2016 for å øke nydyrkingen

Oslo, i næringskomiteen, den 19. november 2015

Geir Pollestad
leder

Pål Farstad
ordfører

Sak 73/17 Forslag til oppstartssak for jordvernstrategi for Rogaland

Det nasjonale målet om redusert omdisponering av dyrka jord må overføres til fylkes- og kommunenivå, og implementeres i regionale og kommunale planer.

For at dette skal kunne gjennomføres ser fylkesrådmannen behov for en fylkesdekkende jordvernstrategi, som kan gi regional og lokal politisk forankring for å konkretisere målsettinger og virkemiddelbruk.

En nærmere konkretisering av arealmål for maksimal omdisponering, krever et mer detaljert arbeid. For å fastsette en konkret grense med god måloppnåelse, må det ligge kunnskapsbaserte prosesser til grunn. Konkrete mål kan best utformes gjennom prosessene for de enkelte regionale og kommunale planene, der en overordnet jordvernstrategi vil gi føringer.

Forslag til vedtak:

1. Fylkesutvalget ber administrasjonen sette i gang arbeid med etablering av en regional jordvernstrategi som omfatter hele fylket.
2. Fylkesutvalget gir sin tilslutning til foreslått modell for organisering, medvirkning og framdriftsplan for arbeidet.

Solveig Ege Tengesdal (KrF) la fram tilleggsforslag til punkt 2 i forslag til vedtak:

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling (HLB) inviteres med i ressursgruppa.

Per Kåre Foss (KrF) la fram forslag til et nytt punkt tre.

Nytt punkt 3:

I tråd med nasjonale mål, skal Jordvernstrategien for Rogaland etablere klare mål for å begrensa nedbygging av landbruksjord i Rogaland på kort sikt, samt på lang sikt auke lanbruksjord i Rogaland.

Strategien må vise til tiltak som gjør målene realistiske.

Vedtak:

Punkt 1 i forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt av fylkesutvalget.

Punkt 2, med tilleggsforslaget fremmet av Ege Tengesdal, ble vedtatt med stemmen til Ap, H, KrF, Sp, MdG og V. FrP stemte for punkt 2 i forslag til vedtak.

Nytt punkt tre ble vedtatt med stemmene til KrF, Ap, H, Sp, MdG og V. FrP stemte mot.

Regional jordvernstrategi, FU-vedtak 16. mai 2017

Forslag til vedtak:

1. Fylkesutvalget ber administrasjonen sette i gang arbeid med etablering av en regional jordvernstrategi som omfatter hele fylket.
2. Fylkesutvalget gir sin tilslutning til foreslått modell for organisering, medvirkning og framdriftsplan for arbeidet.

Nytt punkt 3:

I tråd med nasjonale mål, skal Jordvernstrategien for Rogaland etablere klare mål for å begrensa nedbygging av landbruksjord i Rogaland på kort sikt, samt på lang sikt auke lanbruksjord i Rogaland. Strategien må vise til tiltak som gjør målene realistiske.

Vedtak:

Punkt 1 i forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt av fylkesutvalget.

Punkt 2, med tilleggsforslaget fremmet av Ege Tengesdal, ble vedtatt med stemmen til Ap, H, KrF, Sp, MdG og V. FrP stemte for punkt 2 i forslag til vedtak.

Nytt punkt tre ble vedtatt med stemmene til KrF, Ap, H, Sp, MdG og V. FrP stemte mot.

Tabell 2. Dyrkbar jord i Norge fordelt på fylker. Areal i dekar. Kilde: DMK/AR5

Fylke	I alt	Mineraljord			Organisk jord		
		Innmarks- beite	Skog	Anna jorddekt fastmark	Snau myr	Tresatt myr	Torv- mark
Østfold	195 219	5 495	114 871	4 557	23 593	27 887	18 818
Akershus/Oslo	390 834	10 622	287 930	12 308	37 812	23 333	18 830
Hedmark	2 937 291	42 153	1 727 101	112 773	459 859	390 536	204 870
Oppland	1 710 244	44 050	938 603	274 009	360 712	72 323	20 546
Buskerud	558 888	16 091	288 298	92 304	135 413	14 498	12 284
Vestfold	106 430	2 549	82 351	7 124	2 082	4 608	7 716
Telemark	183 634	3 131	87 138	25 408	51 569	7 707	8 681
Aust-Agder	144 532	3 994	62 385	9 940	45 359	12 017	10 839
Vest-Agder	97 319	5 184	22 537	4 997	41 703	10 602	12 296
Rogaland	177 967	68 235	32 835	31 368	36 476	5 427	3 625
Hordaland	77 806	6 808	18 224	6 935	34 806	7 598	3 435
Sogn og Fjordane	132 164	13 769	50 804	16 129	40 989	9 112	1 360
Møre og Romsdal	670 271	27 149	246 318	84 196	259 036	37 050	16 521
Sør-Trøndelag	1 045 669	22 707	502 394	75 413	353 445	62 236	29 474
Nord-Trøndelag	1 501 517	16 022	729 090	20 185	551 226	131 718	53 276
Nordland	1 086 522	44 358	416 969	79 640	468 164	56 153	21 238
Troms	978 678	29 336	606 242	41 061	257 498	32 301	12 240
Finnmark	563 581	7 205	242 728	93 276	161 997	40 302	18 073
Hele landet	12 558 567	368 858	6 456 817	991 624	3 321 739	945 407	474 121

Kunnskapsgrunnlag om nydyrking av myr

Sammenstilling av eksisterende kunnskapsgrunnlag om nydyrking av myr og synliggjøring av konsekvenser ved ulike regulerings tiltak

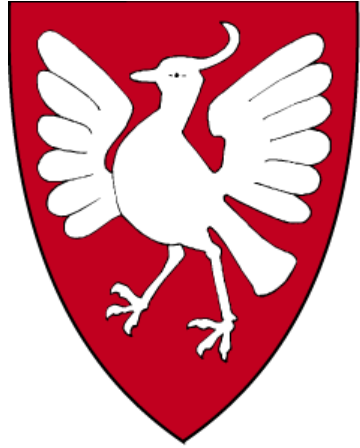
TERESA G. BÅRCENA¹, ARNE GRØNLUND¹, ØYVIND HOVEID², GUNNHILD SØGAARD³, ROAR LÅGBU⁴

¹Divisjon for Miljø og Naturressurser, NIBIO; ²Divisjon for Matproduksjon og Samfunn, NIBIO; ³Divisjon for Skog og Utmark, NIBIO; ⁴Divisjon for Kart og Statistikk, NIBIO

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

RESTAREAL

Oaser og spredningskorridorer for
gjenværende biologisk mangfold i
Jærregionen Avgjørende at disse
ivaretas

F
L

- 30 våtmarksreservat Flere med Ramsarstatus pga viktig internasjonal funksjon for fuglelivet

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Uttale til høyring om endringar i forskrift om nydyrking - forbod mot nydyrking av myr

Vi viser til høyringsbrev og høyringsnotat datert 11.07.2017.

Oppsummering

Innspela våre er som følgjer

- 1) Fylkesmannen i Rogaland støttar framlegget om å leggje inn forbod mot nydyrking av myr i forskrift om nydyrking.
- 2) Det bør vurderast nøye om det skal opnast for høve til dispensasjon til dyrking av myr; sjå grunngevinga nedanfor. Vi ber Landbruks- og matdepartementet om i tilfelle å gje tydelege kriteriar for kva som ligg i «særleg høve» for å kunne gi dispensasjon. Det bør såleis kome klart fram i forskrifta eller i eit eige rundskriv kva som meinest med «særleg høve».
- 3) Ut frå eit klimaperspektiv, er Fylkesmannen si vurdering at same regel for bevaring av myr prinsipielt, bør gjelde uavhengig av type tiltak. I utgangspunktet bør det vere strenge reglar for omdisponering/omregulering av myr også til utbyggingsforemål.